

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU

TEKSTİL ÜRÜNLERİ SANAYİ VE GIYİM EŞYALARI SANAYİ

Sürdürülebilirlik
Öncelikleri ve
Takip Göstergeleri

İSTANBUL SANAYİ ODASI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VİZYONU

RAPOR HAKKINDA

Ülkemiz sanayisinin dünyanın bugün en önemli gündem konusu haline gelmiş olan sürdürülebilirlik bağlamındaki dönüşümü, önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu doğrultuda iklim değişikliği ve sürdürülebilirlik çerçevesinde uluslararası ticarete ortaya çıkması muhtemel yeni sistemlerin ülkemiz ve sanayicilerimiz adına doğuracağı risk ve fırsatları göz önünde bulunduran İstanbul Sanayi Odası (İSO), vizyonunu “sanayi şirketlerimizin, küresel değer zincirinde yüksek katma değer üretmelerine ve rekabetçi sürdürülebilirlik yetkinliklerini artırmalarına destek olmak” olarak güncellemiştir.

Bu vizyon doğrultusunda yürütmeyi planladığı faaliyetleri için beş tematik alan belirlenmiştir. Bunlar; İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Sanayi, Döngüsel Ekonomi, İşin Geleceği, Güvenli Çalışma Ortamı ve Sürdürülebilir Finans’tır.

Bu çalışma, İSO bünyesinde faaliyet gösteren “Tekstil Ürünleri Sanayi” ve “Giyim Eşyaları Sanayi” gruplarının gelecek dönem sürdürülebilirlik çalışmaları için sektöre özel yol gösterici öncelikler ve takip göstergeleri sunmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışma kapsamına dahil edilen meslek komiteleri şu şekildedir;

“Tekstil Ürünleri Sanayi” Grubu aşağıdaki Meslek Komitelerini kapsamaktadır:

İplik Sanayi

Tekstil Terbiye, Boya, Baskı Sanayi

Örme Kumaş Sanayi

Dokuma Kumaş Sanayi

Ev Tekstili, Brode, Dantel, Nakış Sanayi

Konfeksiyon Yan Sanayi

“Giyim Eşyaları Sanayi” Grubu aşağıdaki Meslek Komitelerini kapsamaktadır:

Dış Giyim Sanayi

İç Giyim Sanayi

Triko Giyim Sanayi

Çorap Sanayi

Söz konusu öncelikleri ve göstergeleri belirlemek için, uluslararası ve ulusal ölçekte literatür taraması yapılarak sektörü etkileyen ve etkilemesi beklenen trendler, riskler ve fırsatlar incelenmiş, küresel ölçekte kabul görmüş Küresel Raporlama İnisyatifi (GRI) Standartları vb. çerçeveler incelenerek Tekstil Ürünleri ve Giyim Eşyaları Sanayini öncelikli olarak ilgilendiren çevresel, sosyal ve ekonomik kriterler belirlenmiş, son olarak sürdürülebilirlik performansı ile öne çıkan sektör şirketlerinin sürdürülebilirlik öncelikleri incelenmiştir. Taramadan çıkan sonuçlar, S360 Sürdürülebilirlik ve İletişim Hizmetleri A.Ş.’nin uzman görüşü ile analiz edilmiştir.

Rapor ve sürdürülebilirlik çalışmalarımızla ilgili tüm soru, görüş ve önerilerinizi surdurulebilirlik@iso.org.tr e-posta adresi üzerinden bize iletebilirsiniz.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR SANAYİ

İSO, iklim değişikliğinin, tüm iş süreçlerine ve karar verme mekanizmalarına tamamen entegre edilmesi gereken, stratejik bir konu olduğuna inanmaktadır. İklim Değişikliği ve Sürdürülebilir Sanayi alanında; iklim değişikliğinin etkilerini sanayi perspektifi ile tanımlamak, bu etkileri azaltmak ve gerekli uyum çalışmalarını yürütmek ve düşük karbonlu bir ekonomik modele geçiş için gereken çalışmalara odaklanılmaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR

- İklim değişikliğine uyum ve emisyon azaltım stratejileri
- AB Yeşil Mutabakatı
- Temiz teknolojiler
- Enerji ve kaynak verimliliği & yönetimi
- Mevzuata uyum ve risk yönetimi

DÖNGÜSEL EKONOMİ

Mevcut ekolojik ve ekonomik krizlerin bir dengeleyicisi olarak kabul edilen döngüsel ekonomi ve döngüsel iş modelleri, sanayi sektörlerinin kaynak verimliliği üzerinden maliyet avantajı yaratmasına ön ayak olur. Döngüsel Ekonomi alanında; döngüsel ekonomi konusunda iş dünyasında farkındalık yaratılması, iş birliği ve etkileşimin artırılması, üretim süreçlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılmasında kolaylaştırıcı olunması konularına odaklanılmaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR

- Atık yönetimi
- Kimyasal ve su yönetimi
- Değer zinciri ve yaşam döngüsü analizi
- Yenilikçi iş modelleri, döngüsel ürün ve hizmet tasarımı
- Yeşil satın alma / yeşil tedarik
- AB Döngüsel Ekonomi mevzuatına uyum

İŞİN GELECEĞİ

Hızlı teknolojik evrim ve sosyo-ekonomik kutuplaşmanın küresel ölçekte işsizliğe, gelir eşitsizliğine ve sosyal istikrarsızlığa yol açacağı beklenmektedir. Sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için bu hızlı dönüşüm dalgasını yakalamak, işin geleceğini şekillendirmek için proaktif bir yaklaşım benimsemek, şirketlerin çalışanların gelir güvenliği ve refah ihtiyaçlarına yanıt vermesini sağlamak büyük önem taşımaktadır. İşin Geleceği alanında; sürdürülebilirlik çerçevesinde yetenek gelişimi ve dönüşümü ve kapsayıcı iş modellerine odaklanılmaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR

- Yetenek gelişimi, yetenek dönüşümü, yaşam boyu öğrenim
- Kapsayıcı iş modelleri ve toplumsal cinsiyet eşitliği
- Dönüşümsel sürdürülebilirlik liderliği
- Girişimcilik

SÜRDÜRÜLEBİLİR FİNANS

Sürdürülebilir finans, geçtiğimiz dönemde önemi daha da çok anlaşılan hem Türkiye hem uluslararası piyasalarda uygulamalarını gittikçe daha fazla görmeye başladığımız yeni finans anlayışı olmaya başlamıştır. Bu yeni sürdürülebilir finans anlayışı, kurumlara yeni bir iş stratejisi ve alan yaratma fırsatı da sunmaktadır. Sürdürülebilir Finans alanı; Türkiye finans sektörü başta olmak tüm sektörlerde sürdürülebilirlik olgusunu yaymayı, bu konuda mevcut imkanlar ile İSO üyelerini buluşturmayı ve ihtiyaç duyulan finansal kaynağın yaratılmasında özel sektörü harekete geçirmeyi amaçlamaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR

- Düşük karbonlu ve kapsayıcı büyüme için sunulan finansal araç ve ürünlerin geliştirilmesi
- Mevcut finans imkanları ile İSO üyelerinin buluşturulması
- Sürdürülebilir kalkınma odaklı iş birliklerinin artırılması

GÜVENLİ ÇALIŞMA ORTAMI

Günümüzde çalışma ortamları, teknolojik, ekonomik ve sosyal gelişmeler çerçevesinde hızla değişmektedir. Elde edilen ilerlemeye rağmen, birçok çalışanın güvenliği, sağlığı ve çalışma koşulları zorlu olmaya devam etmekte ya da yaşanan değişimler yeni sorunlara yol açmaktadır. Güvenli Çalışma Ortamı tematik alanı; çalışma ortamının, insan hatası durumunda bile mümkün olduğunca güvenli olacak şekilde tasarlanmasına, çalışanların sağlığının tehlikeye atılmaması için tehlikelerin ortadan kaldırılması ve en aza indirilmesine, güvenlik odaklı kurum kültürü oluşturulmasına odaklanılmaktadır.

ÖNCELİKLİ KONULAR

- İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)
- Sağlık ve teknik donanım
- İşyeri iklimi, aydınlatma ve gürültü
- Kimyasal riskler
- Ergonomi: insana uygun çalışma
- İş organizasyonu ve çalışma süresi

İstanbul Sanayi Odası'nın sürdürülebilirlik alanındaki çalışmaları hakkında detaylı bilgiye www.iso.org.tr/surdurulebilirlik/ adresinden erişebilirsiniz.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK NEDİR?

Bir şeyin sürdürülebilir olması onun şu anki durumunu devam ettirebiliyor olması ya da kendini yenileyebiliyor olması anlamına gelmektedir. Kelimenin bu anlamından yola çıkarak sürdürülebilirlik kavramı; gelecek nesillere ekolojik, ekonomik ve sosyal koşulları devam ettirilebilir bir dünya bırakmak anlamında kullanılmaya başlanmıştır.

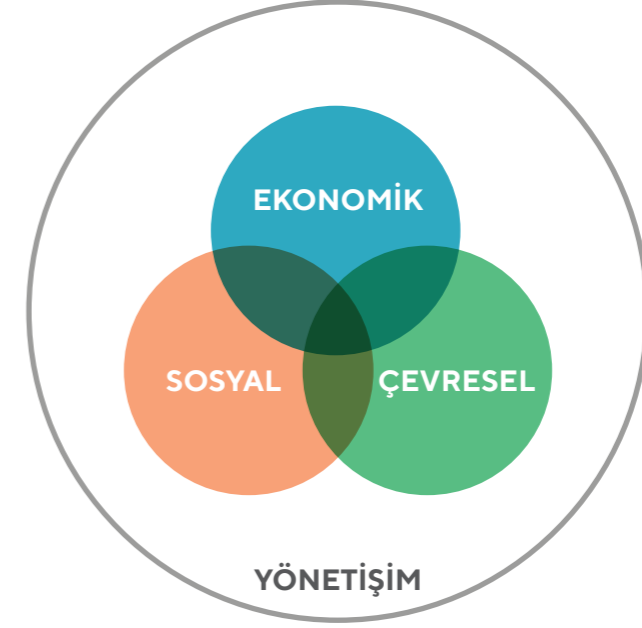
Sürdürülebilirlik kelimesinin bu anlamı 1987 yılında Birleşmiş Milletler'in yayınladığı "Ortak Geleceğimiz" adlı rapordan sonra şekillenmiştir. Bu rapora göre sürdürülebilirlik, doğanın ve gelecek kuşakların kendi gereksinimlerine cevap verme yeteneklerini tehlikeye atmadan, günlük

ihtiyaçlarımızı temin etmek ve kalkınmak olarak tanımlanmıştır.

Sürdürülebilir kalkınma kavramının tarihsel gelişim süreci aslında bize, insani gelişme politikalarının sadece ekonomik büyümeyi ele alan yaklaşımlardan çevresel ve toplumsal sürdürülebilirliğin insani gelişmenin olmazsa olmazı olduğunu düşünen yaklaşımlara doğru evrildiğini göstermektedir.

Sürdürülebilirlik, şirketler açısından ele aldığımızda ise, şirketlerin stratejilerine ekonomik sosyal ve çevresel risk ve fırsatları dahil ederek hedeflerini gerçekleştirmeleri ve uzun vadede tüm paydaşları için değer yaratmalarıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN BOYUTLARI

EKONOMİK

Şirketler devamlılıklarını sağlamak için kendileri ve paydaşları için ekonomik değer yaratmalıdırlar. Eğer şirketler kar etmez, çalışanlarına ücret ödeyemez, tedarikçilerine düzenli ödeme yapamaz ve tüketicilerini/müşterilerini memnun edemezlerse varlıklarını sürdürülemezler. Bu bakış açısı ile ekonomik boyutta şirketlerin uzun vadeli ekonomik değer yaratabilme kapasiteleri dikkate alınmaktadır.

SOSYAL

Şirketler içinde buldukları toplumun bir parçasıdır. Şirketlerin gelişmesi içinde buldukları toplumun gelişmesi ile mümkün olur. Şirketler kendi çalışanları da dahil olmak üzere, toplumun gelişmesine katkı sağlayarak (eğitim, girişimcilik, yardımlar, vb.) hem toplumun gelişmesine hem de eşitsizliklerin azaltılmasına katkı sağlarlar. Bu doğrultuda şirketlerin sosyal boyuttaki etkileri göz önüne alınmaktadır.

ÇEVRE

Şirketler üretimlerini ve hizmetlerini gerçekleştirmek için doğal kaynaklara ihtiyaç duyar. Ancak doğal kaynaklar sınırlıdır. Doğanın dengesinin bozulması yenilenebilir olan kaynakların yenilenmesini etkiler. Şirketler hem kaynak kullanımı hem de çevreye zararlı etkilerini en az indirmelidir. Çevresel boyutta şirketlerin bu konudaki performansları takip edilmektedir.

YÖNETİŞİM

Başarılı ve sürdürülebilir şirketlerin karar alırken paydaş katılımına önem vermeleri, şeffaflığı ve hesap verebilirliği benimsemeleri, paydaşlarına karşı adil ve tutarlı davranmaları ve kurumsal güveni sağlayacak alt yapıya sahip olmaları gerekmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK YÖNETİMİ

Günümüzün dinamik ve küresel piyasalarında, şirketler rekabetin ön sıralarında yer almak için yarışmaktadır.

Şirketler, bu dönemde kaynaklarını inovasyon, Ar-Ge ve müşteri-tüketici memnuniyeti gibi konulara yönlendirmektedir.

Tüm bu odaklar, şirketlerin başarısı açısından önemli olmakla beraber, en az onlar kadar önem taşıyan bir konu ise; sürdürülebilirlik ve çevresel, sosyal ve yönetim (ÇSY) faktörleridir.

İdeal olan sürdürülebilirliğin kurumsal stratejiye entegre edilmesi, dolayısıyla kurumsal stratejinin ayrılmaz bir parçası olmasıdır. Bu anlamda, sürdürülebilirlik kapsamına giren tüm konuların ana stratejiyle bütünleşmesi çabalarını “sürdürülebilirlik stratejisi” olarak adlandırabiliriz.

Şirketlerin sürdürülebilirlik stratejilerini, kurum

stratejilerine entegre edebilmeleri için, öncelikle sektörün geleceğini öngörebilmeleri ve bu öngörüler ışığında vizyon belirlemeleri ve uygulamaya geçmeleri gerekmektedir.

Örneğin, gelecekte petrol fiyatlarında meydana gelecek artış sektörün tedarik zincirini olumsuz etkileyebilecektir. Suya erişebilirlik ve su kullanım bedelindeki değişiklikler şirketlerin maliyetlerini olumsuz etkileyeceği için bu duruma alternatif çözümler üretilmelidir.

Ek olarak, değişen tüketici davranışları, teknoloji ve dijitalleşme, iklim değişikliği, artan kaynak baskısı, demografik değişim gibi tüm sektörleri etkileyen küresel riskler ve fırsatlar da değerlendirilmelidir. Sürdürülebilirlik, finansmana kolay erişim ve finansman maliyeti açılarından artan oranda önem kazanmaktadır.

4 ADIMDA BAŞARILI SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK STRATEJİSİ UYGULAMASI

1

Neredeyiz? (Durum değerlendirme)

Bu adım; kurumun her biriminde var olan sürdürülebilirlikle ilgili uygulamaları, paydaş beklentilerini, yerel ve küresel trendleri içeren bir durum değerlendirme ve önceliklendirme analizinin yapılmasını kapsamaktadır.

2

Nerede olmak istiyoruz? (Vizyon)

Bu adımda orta ve uzun vadede şirket için öncelikli olan sürdürülebilirlik konularında nerede ve hangi konumda olunmak istendiğine karar verilir ve paydaşların bilgisine sunulur.

3

Oraya nasıl varırız? (Strateji, hedef belirleme ve uygulama)

Öncelikli konulardaki risk ve fırsatları değerlendirmek için hedefler (Kilit Performans Kriterleri - KPI) ve hedefe ulaşmak için aksiyon planları belirleme; kurum içinde kapasite geliştirme ve çalışanların konuyu sahiplenmesini sağlama (kurum kültürüne entegrasyon) aşamaları bu adımda gerçekleşir.

4

Oraya vardığımızı nasıl anlarız? (Performans takibi ve raporlama)

KPI'ların takibi için yönetim sistemleri kurma; takım, hedef ve süreçleri belirleme ve aksiyon planlarını uygulama; kaydedilen gelişmeyi kurum içinde ve dışında paydaşlarla paylaşma ve geribildirim toplama adımlarıdır.

KÜRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK GÜNDEMİ

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI

2015 yılında toplanan Birleşmiş Milletler zirvesi, Binyıl Kalkınma Hedeflerini (BKH) içeren ve bunlardan daha geniş kapsamlı olan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını (SKA, diğer bir ifadeyle Küresel Amaçlar) kabul etmiştir. 17 amaç ve 169 alt hedeften oluşan SKA'ların 2030 yılına kadar hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. SKA'lar küresel ölçekte tüm sektörlerden çok sayıda katılımcının aktif olarak katıldığı ve paydaşlar arası üç yıl süren diyalog sürecinin sonucunda şekillenmiştir.

SKA'larda BKH'lerde yer almayan iklim krizi, sorumlu üretim ve tüketim, yenilikçilik ve barış gibi çok kritik bazı konular yer almaktadır. SKA'ların bir diğer önemli farkı hükümetlerin yanı sıra şirketlerin ve bireylerin aktif katılımını da öngörmesidir. Dünyada ve ülkemizde birçok şirket, SKA'ları sürdürülebilirlik stratejilerine entegre ederek 17 SKA'dan hangilerinin faaliyetlerini en çok etkilediğini tespit etmekte ve yürüttükleri faaliyetlerle en çok hangi SKA'lara katkı yaptıklarını da belirlemektedir.

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM), 2050 yılına kadar Avrupa Birliği'ni (AB) net sera gazı emisyonlarının olmadığı, kaynak açısından verimli ve rekabetçi bir ekonomiye sahip adil ve müreffeh bir topluma dönüştürme stratejisidir. Böylece, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile AB, 2030 yılına yönelik sera gazı emisyon azaltımını en az %55 oranına yükseltmesi ve Avrupa'nın 2050 yılına kadar dünyanın ilk iklim-nötr kıtasına dönüştürülmesi hedefini ortaya koymuştur. Avrupa Komisyonu, AYM Planı ile salt bir "çevre" stratejisi değil, ülkemizi de yakından ilgilendiren yeni bir uluslararası ticaret sistemi ve iş bölümünü kurgulamaktadır. AB'ye yoğun şekilde ihracat yapan tekstil ve hazır giyim sektörü Avrupa Yeşil Mutabakatı'nda belirtilen düzenlemelerin devreye girmesiyle çeşitli riskler ile karşı karşıya kalacaktır. Tekstil sektörünün tüm sektörler arasında sera gazı salımı sıralamasında üst sıralarda yer alması, AB'nin dögüsel ekonomi kapsamında tekstil sektöründeki geliştirmeleri tüm değer zincirinde anahtar ürünlerden biri olarak görmesinde etkilidir. AB'nin 2021 yılında yayımlanması planlanan kapsamlı sürdürülebilir tekstil stratejisi ile sektörün geleceği için yol haritası çizmesi beklenmektedir. AB'nin mevcut stratejisinde ise giyim eşyalarının ve tekstil ürünlerinin geri dönüşüme uygun olmasını, eko tasarım ve eko etiket önlemlerinin geliştirilmesini, ikincil hammaddelerin alımının artırılmasını ve zararlı kimyasalların azaltılmasını desteklediği görülmektedir. Ayrıca tekstil ve hazır giyim sektöründe de yaygın olarak kullanılan tek kullanımlık plastiklerin kullanımına ve geri dönüştürülemeyen paketleme materyallerine yaptırımlar getirileceği de öngörülebilir. Buna ek olarak AYM'de yer alan "Yenilenebilir Enerji Direktifi" ile, 2030 yılında enerjinin %40'ının yenilenebilir kaynaklardan sağlanması hedefi belirlenmiştir. Bu doğrultuda AB'ye ihracat yapan Türkiye tekstil ürünleri ve hazır giyim sektörlerinin değer zincirinde şeffaflığa yönelik çalışmalarını yoğunlaştırması, enerji ihtiyacını yenilenebilir kaynaklardan gidermesi, iplik ayırıştırma teknolojileri geliştirmesi, pamuk alternatifi elyafların

ve biyolojik olarak çözünür geri dönüştürülmüş ham maddelerin kullanım payını artırması, biyolojik olarak çözünür ve bitki bazlı ambalajlama kullanması ve geri dönüşüme olanak sağlayacak tedarik zincirleri oluşturması Türk ihracatçıları ticarete avantajlı konuma getirecektir.

Aşağıda belirtilen uygulamaların tekstil sektörüne uyarlanması, plan ile doğru orantılı ilerleyerek sürekli gelişimi sağlayacak etkiler yaratacaktır:

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI'NDA BU DOĞRULTUDA ÖNE ÇIKAN KONULAR

Dögüsel ekonomi ve eko tasarım uygulamalarının geliştirilmesi, tekstil atıklarının yüksek seviyelerde toplanması, onarılması ve yeniden değerlendirilmesi

Sürdürülebilir ham madde kullanımı

Mikro plastiklere ilişkin etiketleme, standardizasyon, sertifikasyon ve düzenleyici önlemlerin geliştirilmesi

Üretilen atık miktarının azaltılması hatta geri dönüşümünün sağlanması. Bu kapsamda üreticilerin yeni teknolojilerin gelişimine teşvik edilmesi

Yeniden kullanılabilir ve onarılabilir ürün pazarının geliştirilmesi

'Yeşil Badana (Green Washing)' kavramının sektördeki kullanımının azaltılması. Bu doğrultuda müşteri tercihlerinin doğru yönlendirilmesi

Daha az su tüketiminin teşvik edilmesi

Yenilenebilir enerji kaynak kullanımının artırılması ve fosil yakıt kullanımı temelli üretim değiştirilmesi

Üretimde tehlikeli kimyasal deşarjının azaltılması

Sürdürülebilir, eko tasarımlı ve eko etiketli ürünlerin geliştirilmesinin teşvik edilmesi

Uluslararası bazı tekstil markalarının geliştirdiği şeffaf üretim değerlendirme araçlarının kullanımının yaygınlaştırılması

Teknolojik geliştirmelerin yaygınlaşmasını sağlamak amacıyla vergi indirimini sağlayacak regülasyonların oluşturulması

TEKSTİL ÜRÜNLERİ SANAYİ VE GİYİM EŞYALARI SANAYİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÖNCELİKLERİ

Söz konusu öncelikler belirlenirken, literatür taraması sonucunda uzun bir öncelikli konu listesi oluşturulmuş, daha sonra her konu SASB (Sustainability Accounting Standards Board) dört aşamalı etki analizine göre değerlendirilmiş ve konu başlıkları belirlenmiştir.

Potansiyel öncelikli konuların etki analizi aşağıdaki başlıklara göre yapılmaktadır. Bu değerlendirmede her bir konu, etkinin büyüklüğü, oluşma ihtimali, zaman dilimi çerçevesinde ele alınmaktadır.

Finansal etki ve riskler

Yasal mevzuata ilişkin etkiler

İnovasyon fırsatları

Sektörel örnekler ve rekabet avantajı

ÇEVRESEL

Çevre üzerindeki etkimizi azaltmak

İklim değişikliği

Üretimde enerji verimliliği

Ham madde yönetimi

Su ve atık su yönetimi

Kimyasal yönetimi

Atık yönetimi

Ürün yaşam döngüsü

Çevre mevzuatına uyum

Çevre yatırımları

SOSYAL

Paydaşlarımız için değer yaratmak

İş Sağlığı ve Güvenliği

İnsan hakları ve adil çalışma şartları

Yetenek yönetimi

Fırsat eşitliği ve çeşitlilik

Tedarik zincirinde şeffaflık ve izlenebilirlik

EKONOMİK

Ürün geliştirme, iş modelleri ve yönetim anlayışında yenilikçiliğe liderlik etmek

Ar-Ge ve inovasyon

Dijitalleşme ve müşteri memnuniyeti

Döngüsel ekonomi ve iş modelleri

Sektörel iş birlikleri

Şeffaf yönetim anlayışı ve raporlama

İş etiği

Marka itibarı

Sürdürülebilirlik
Öncelikleri: ÇEVRE

ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİMİZİ AZALTMAK

AB Tekstil Stratejisi Yol Haritasında tekstil ve hazır giyim sektörü, önemli iklim ve çevresel etkileri olan kaynak yoğun bir sektör olarak belirtilmektedir. Tekstil ürünleri tüketimi ve birincil hammadde kullanımı açısından AB’de dördüncü en yüksek etkiye sahip kategoriyken, su (gıda, barınma ve ulaşımdan sonra) ve sera gazı emisyonları kapsamında değerlendirildiğinde de beşinci sırada yer almaktadır.

Yapılan çalışmalarda, küresel tekstil üretiminin 1,2 milyar ton sera gazı salarak uluslararası uçuşlardan ve de deniz taşımacılığında daha fazla olumsuz çevresel etki yarattığı belirtilmektedir. Tekstil sektöründe, özellikle tarlada ham madde üretimi ile kumaş boyama ve terbiye üretim süreçlerinde yüksek miktarlarda su kullanılmaktadır. Bu konudaki çalışmalar, 1 ton tekstil kumaşı için 20 ile 230 m³ arasında su kullanıldığını göstermektedir¹. Hava emisyonları, su ve kimyasal kullanımının yoğun olduğu tekstil ve hazır giyim sektöründe çevresel olumsuz etkileri azaltmak için çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda üretim prosesinden çıkan atığın diğer üretime ham madde oluşturması CO₂ salımını ve su kullanımını azaltacağı gibi, ham

madde üretiminde yaratılacak diğer çevresel etkileri de ortadan kaldıracaktır². Ayrıca sektörde doğrusal üretim modeli yerine, döngüsel üretim metodunun yaygınlaşması ile yaratılan fark da artacaktır. Çevresel öncelikler, hızla değişen yasal mevzuatlara, müşteri ve yatırımcı taleplerine uyum ve nihayetinde küresel rekabet gücü açısından büyük önem taşımaktadır.

Çevresel Yönetim Sistemi’nin (ÇYS) oluşturulması genel hatlarıyla çevresel konu başlıklarının (atık, kimyasal, su, enerji, atık su) neler olduğu ve bu başlıkların yönetiminde izlenecek yol haritasının belirlenmesi için bir durum tespiti niteliğindedir.

İklim değişikliği

İklim değişikliğinin ham madde tedariki, üretim ve tüketim trendlerine etkisi; iklim risklerinin tanımlanarak karbon salımı azaltılması

Üretimde enerji verimliliği

Üretim süreçlerinde enerji verimliliği uygulamaları artırılarak enerji tüketim miktarlarının azaltılması

Ham madde yönetimi

Pamuk, selülozik elyaf vb. ham maddelerin sürdürülebilir kaynaklardan tedariki; geri dönüştürülmüş hammadde kullanımı

Su ve atık su yönetimi

Su tüketiminin azaltılması ve su kaynaklarının korunması, atık su yönetiminde endüstriyel atık su deşarj standartlarına uyulması

Kimyasal yönetimi

Kimyasal kullanımında yasal sınırlara uyulması, zararlı kimyasal kullanımının azaltılması

Atık yönetimi

Atıkların kaynağında azaltılması, geri dönüştürülmesi, tekrar kullanılması

1- Öztürk vd., 2009
2- Davarcıoğlu and Lelik, 2017

Ürün yaşam döngüsü

Üretimde kullanılan ham maddelerin elde edilmesinden başlayarak, ilgili tüm üretim, sevkiyat, tüketici tarafından kullanım ve kullanım sonrası atık olarak bertarafı da kapsayan yaşam döngüsünün farklı aşamalarındaki çevresel etkilerini belirlemek, raporlamak ve yönetmek

Çevre mevzuatına uyum

ÇYS kurulması, Çevre ile ilgili alınan cezalar, davalar vb. azaltılması

Çevre yatırımları

Çevre ile ilgili yatırımları artırmak

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, SU VE ATIK YÖNETİMİ

Bünyesinde A&E, Gütermann, Burlington, Cone Denim gibi markaları bulunduran Elevate Textiles, 2021 yılında yayımladığı sürdürülebilirlik raporunda, 2025 yılına kadar Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını her yıl %2,5 azaltmak, yine 2025 yılına kadar su kullanımını %25 azaltmak gibi hedefler açıklıyor.

Elevate Textiles 2021 Sürdürülebilirlik Raporu:

<https://conedenim.com/wp-content/uploads/2021/04/2021-04-21-ET-SustainabilityReport.pdf>

HAMMADDE YÖNETİMİ

Danimarka menşeli iç giyim markası Organic Basics, kullandığı her bir kumaşı çevresel ayak izine ve ömür boyu dayanıklılığına göre seçiyor. Yalnızca organik, yenilenebilir, geri dönüştürülmüş, biyolojik olarak parçalanabilen ve/veya düşük etkili ürünler sunuyor.

Organic Basics 2020 Etki Raporu:

<https://organicbasics.com>

PAYDAŞLARIMIZ İÇİN DEĞER YARATMAK

Tekstil ve hazır giyim sektörü, farklı değer zincirlerini ve ürün türlerini kapsayan çok çeşitli endüstriyel bir ekosistem oluşturmaktadır. AB Tekstil Stratejisi Yol Haritası'na göre sektör, Avrupa Birliği'nde çoğu KOBİ olan 160.000'den fazla şirketi kapsayan ve 1,5 milyondan fazla kişiyi istihdam eden büyük bir hacme sahiptir. Belirtilen ekosistemin yaratılmasında “Hızlı moda” kavramının etkisi oldukça yüksektir. Moda trendlerinin sürekli değişmesi anlamını taşıyan hızlı moda kavramı, tüketimi teşvik etmek ve tekstil ürünlerinin ömrünü kısaltmak gibi olumsuz etkiler de yaratmaktadır. Bu nedenle örneğin AB, hızlı moda akımının yarattığı çevresel etkilerin yanı sıra, tüm paydaşların kaliteli ve sürdürülebilir üretim yapabilmesi adına sosyo- ekonomik kapsamda yürütülecek çalışmalarla sanayide fark yaratmayı amaçlamaktadır.

Hızlı teknolojik evrim ve sosyo-ekonomik kutuplaşmanın küresel ölçekte işsizliğe, gelir eşitsizliğine ve sosyal istikrarsızlığa yol açmasını engelleyici sosyal sürdürülebilirlik çalışmalarının yürütülmesinin önemi gerek AB gerekse tekstil ve hazır giyim sektöründeki küresel markalar tarafından belirtilmektedir. Bu kapsamda yürütülecek olan çalışmalar küresel anlamda sektörde rekabet avantajı ve yeni fırsatların yaratılmasına katkı sağlayacaktır. . Sürdürülebilir büyümeyi sağlamak için hızlı dönüşüm dalgasını yakalamak, işin geleceğini şekillendirmek için proaktif bir yaklaşım

benimsemek, şirketlerin, çalışanların gelir güvenliği ve refah ihtiyaçlarına yanıt vermesini sağlamak büyük önem taşımaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği

Tüm iş süreçlerinde çalışanların bedensel, zihinsel, ruhsal sağlığının korunması ve gerekli önlemlerin alınması

İnsan hakları ve adil çalışma şartları

Tüm değer zinciri boyunca çocuk işçi ve zorla çalıştırmama, ayrımcılığın önlenmesi, çalışan haklarının korunması, çalışanlara sendikal örgütlenme özgürlüğünün tanınması, adil yaşam ücreti ile ilgili çalışmaların teşvik edilmesi

Yetenek yönetimi

Yeni jenerasyondaki yeteneklerin şirkete kazandırılması, yeteneklerin elde tutulması ve kişisel gelişim ve kariyer planlaması uygulamalarıyla geliştirilmesi

Fırsat eşitliği ve çeşitlilik

Eşitlik ve çeşitlilik ön planda tutularak uygun iş ortamı geliştirilmesi

Tedarik zincirinde şeffaflık ve izlenebilirlik

Tüm tedarik zinciri boyunca çevresel, sosyal ve etik koşulların takip edilmesi, denetlenmesi ve şeffaf bir biçimde paylaşılması

TEDARİK ZİNCİRİ

Levi Strauss & Co., 1991 yılında, kapsamlı bir “Küresel Kaynak Kullanımı ve Tedarik Yönergeleri” oluşturan ilk çok uluslu şirket oldu. “Küresel Kaynak Kullanımı ve Tedarik Yönergeleri”, şirketin politikalarıyla uyumlu standartları ve iş uygulamalarını takip eden tedarikçiler seçebilmesi için bir dizi kriterden oluşuyor. Bu standartlar, Levi Strauss & Co. için üretim yapan tüm tedarikçilere uygulanıyor. Eğitimli denetçiler, 60'tan fazla ülkede yaklaşık 600 tedarikçiyi yakından denetliyor.

“Küresel Kaynak Kullanımı ve Tedarik Yönergeleri” iki bileşenden oluşuyor:

- Levi Strauss & Co.'nun tedarikçilerinin kontrolü dışındaki büyük, harici sorunları ele alan Ülke Değerlendirme Kılavuzları. Bu kılavuzlar, belirli bir ülkede iş yapmanın fırsatlarını ve risklerini değerlendiriyor.
- Şirketin tedarikçilerine yönelik “İş Ortağı Katılım Koşulları”. Tüm iş ortaklarının bu gereksinimleri karşılaması gerekiyor.

Levi Strauss & Co. 2020 yılı Tedarikçiler için Sürdürülebilirlik Rehberi:

https://www.levistrauss.com/wp-content/uploads/2021/09/LSCO_Sustainability_Guidebook.pdf

FIRSAT EŞİTLİĞİ VE ÇEŞİTLİLİK

İsveç menşeli Lindex, 2025 yılına kadar, Lindex'in üretimini en az %80'ine denk gelen tedarikçilerini “Kadını Güçlendirme” programlarının tamamlamış olmasını hedefliyor.

Lindex 2020 Sürdürülebilirlik Raporu:

<https://about.lindex.com/files/documents/lindex-sustainability-report-2020.pdf>

Sürdürülebilirlik
Öncelikleri: EKONOMİK

ÜRÜN GELİŞTİRME, İŞ MODELLERİ VE YÖNETİŞİM ANLAYIŞINDA YENİLİKÇİLİĞE LİDERLİK ETMEK

Sürdürülebilir tasarım, kaliteli ve pazarlanabilir, ancak daha az çevresel etkiye sahip ürünler ortaya çıkarmaktadır. Tüketiciler bu ürünleri sadece daha “yeşil” oldukları için değil, aynı zamanda daha dayanıklı, daha kaliteli ve kullanımı daha ucuz olduğu için de tercih etmektedirler. Bu çerçevede, sürdürülebilirlik için Ar-Ge ve inovasyon yatırımları ve sürdürülebilir ürün sunumu önemli bir rekabet avantajı yaratmakla beraber birçok riski de bertaraf etmektedir. Tekstil ve hazır giyim sektöründe gerek AB Yeşil Mutabakatı’na uyum gerekse küresel çapta rekabet gücünü koruma amacıyla gerçekleştirilmesi planlanan teşvikler yoluyla, daha sürdürülebilir yaşam tarzlarını destekleme çalışmalarına doğru bir eğilim bulunmaktadır. Bu kapsamda eko-etiket ile Yeni Tüketici Gündemi (New Consumer Agenda) gibi sinerjiler oluşturulmuş ve yürütülecek çalışmaların sürdürülebilirliği önem kazanmıştır.

Eko etiketleme; satın alınan ürünün kabul görmüş çevre standartlarına uygun olarak üretildiğini göstermek, tüketicileri bilgilendirmek ve ürünün ayırt edici olmasını sağlamak amacıyla uygulanan etiketlemeye verilen isimdir. Eko etiketlerin, çevre kirliliği, enerji ve atık tüketimi & yönetimi, kaynak kullanımı, kaynakların tükenmesi ve biyo-çeşitlilik, doğal kaynak yönetimi, ekosistem ve insan sağlığı gibi değerlendirme kriterleri bulunmaktadır. Diğer taraftan, mevcut ekolojik ve ekonomik krizlerin bir dengeleyicisi olarak kabul edilen döngüsel ekonomi ve döngüsel iş modelleri sanayi sektörlerinin kaynak verimliliği üzerinden maliyet avantajı yaratmasına ön ayak olmaktadır. Döngüsel ekonomi konusunda iş dünyasında farkındalık yaratılması, iş birliği ve etkileşimin artırılması, üretim süreçlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Ar-Ge ve inovasyon

Yenilikçi üretim ve ürünler için Ar-Ge ve inovasyon yatırımları; daha az enerji ve su tüketimi sağlayan, geri dönüştürülmüş kumaşlardan üretilen vb. çevresel ve sosyal fayda sağlayan ürünler

Dijitalleşme ve müşteri memnuniyeti

Üretim, satış, tedarik süreçlerinin dijitalleşmesi; müşterilerle etkin iletişim sağlanması ve müşteri memnuniyetinin artırılması

Döngüsel ekonomi ve iş modelleri

Atıkların ortadan kaldırılarak, ürünlerin tüketici kullanımı da dahil olmak üzere yaşam döngüsü boyunca takip edilerek ekonomiye geri kazandırılması

Sektörel iş birlikleri

Tekstil Ürünleri ve Hazır Giyim Sanayilerinin sürdürülebilirlik dönüşümü için iş birlikleri kurulması

Şeffaf yönetim anlayışı ve raporlama

Sürdürülebilirlik performansının paydaşlar ile şeffaf paylaşımı için raporlama, şikâyet yönetim sistemleri ile kurum içi ve dışından gelecek geri bildirimlerin

alınması, çevresel ve sosyal nitelikteki öz değerlendirme portal kullanımının teşvik edilmesi

İş etiği

Etik iş anlayışı, yolsuzluk ve haksız rekabetin önlenmesi

Marka itibarı

Küresel ölçekte kaliteli ve güvenilir marka itibarının korunması ve geliştirilmesi

AR-GE VE İNOVASYON

Giysilerin geri dönüştürülmesi, kumaş çeşitliliği, fermuarlar, düğmeler gibi nedenlerle karmaşık ve genelde manuel yürütülen bir işlem. Belçika bazlı RESORTECS şirketi, ürettiği yüksek sıcaklıkta çözünen iplik ile bu soruna çözüm getiren yenilikçi bir ürün sunuyor. Şirketin ürünleri dikişler için kullanıldığında, tüm kıyafet kolayca demonte edilebiliyor; böylece farklı kumaşlar tekrar tekrar yeni şekillerde kullanılabilirken, sıfırdan kumaş üretme ihtiyacı ortadan kalkıyor. <https://resortecs.com>

DÖNGÜSEL EKONOMİ VE İŞ MODELLERİ

Hollanda menşeli MUD Jeans, “Atıksız bir dünya” hedefiyle MUD kot ürünleri için dairesel bir iş modeline öncülük etti. MUD Jeans, organik pamuklu kot pantolonları tüketicilere kiralyor. Müşteriler kot yıprandığında MUD'a iade ediyor. MUD daha sonra kotları onarıyor veya geri dönüştürüyor. <https://mudjeans.eu>

ÖNCELİKLİ KONU	HEDEF ALANLARI	ÖRNEK HEDEFLER	TAKİP GÖSTERGELERİ (KPI)
İklim değişikliği	► Toplam salımlar	► <u>Karbon salımlarını</u> %X oranında azaltmak	► Toplam Kapsam 1 ve 2 salımları ► Kapsam 3 salımları (lojistik kaynaklı salımlar dahil)
	► Karbon yoğunluğu	► Üretim başına karbon salım oranını %X azaltmak ► Yıllık ciro başına karbon salım oranını %X azaltmak ► Çalışan başına karbon salım oranını %X azaltmak ► Yüzey alan başına karbon salım oranını %X azaltmak	► Toplam <u>karbon salım miktarı</u> (Kapsam1+2) (ton CO _{2e})/ Toplam üretim miktarı (ton) ► Toplam <u>karbon salım miktarı</u> (Kapsam1+2) (ton CO _{2e})/ Yıllık ciro (TL, \$, € ...) ► Toplam <u>karbon salım miktarı</u> (Kapsam1+2) (ton CO _{2e})/ Toplam çalışan sayısı ► Toplam <u>karbon salım miktarı</u> (Kapsam1+2) (ton CO _{2e})/ Üretim alanı (m ²)
	► Yenilenebilir elektrik tedariki	► %X yenilenebilir elektrik tedarik etmek	► Yenilenebilir elektrik tüketimi
Üretimde enerji verimliliği	► Enerji verimliliği	► Enerji verimliliği yatırımları ile birim üretim başına enerji tüketimini %X azaltmak ► Enerji tüketiminin azaltılması Elektrik (kWh) doğalgaz (m ³ , sm ³ ...) benzin, motorin (l) kömür, linyit (ton) vb.	► Enerji verimliliği ile sağlanan tasarruf miktarı (TL, kWh, m ³ , ton vb.)
	► Sürdürülebilir ham madde tedariki	► Organik, BCI*, geri dönüştürülmüş pamuk vb. sürdürülebilir ham madde kullanımını %X artırmak	► Organik, BCI*, geri dönüştürülmüş pamuk vb. sürdürülebilir ham madde kullanım oranı
Ham madde yönetimi	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su kullanım miktarı	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su kullanım miktarının %X azaltılması	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su kullanım miktarı (m ³)
	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su deşarj miktarı	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su deşarj miktarının %X azaltılması	► Kaynak bazında (şebeke, yüzeysel, yeraltı vb.) su deşarj miktarı (m ³)
Su ve atık su yönetimi	► Kullanılan toplam su miktarı	► Birim üretim başına su kullanımını %X azaltmak	► Birim üretim başına kullanılan su miktarı
	► Geri dönüştürülen su miktarı	► Proseste geri dönüştürülen toplam su oranını %X artırmak	► Proseste geri dönüştürülen toplam suyun yüzdesi ve hacmi
Atık su geri kazanımı	► Atık su arıtma sürecinde geri dönüştürülen toplam su oranını %X artırmak	► Atık su arıtma sürecinde geri dönüştürülen toplam su oranını %X artırmak	► Atık su arıtma sürecinde geri dönüştürülen toplam suyun yüzdesi ve hacmi
	► Sürdürülebilir kimyasal tedariki	► %X sertifikalı ve ZDHC** uyumlu kimyasal kullanmak	► Tedarik edilen kimyasal maddelerin sertifika oranı
Kimyasal yönetimi	► Ürünlerdeki kimyasal kullanımı	► Ürünlerdeki kimyasal kullanımını uluslararası düzenlemelere (REACH*** vb.) uygun gerçekleştirmek	► Ürünlerdeki kimyasal kullanımının uluslararası mevzuata uyumu
	► Katı atık azaltımı	► Üretim süreçlerinde ortaya çıkan atıkları %X azaltmak	► Atık depolama alanına gönderilen atık oranı ► Geri kazanılan tehlikeli atık miktarı (ton) ► Geri kazanılan tehlikesiz atık miktarı (ton) ► Bertaraf edilen tehlikeli atık miktarı (ton) ► Bertaraf edilen tehlikesiz atık miktarı (ton) ► Ara depolamaya gönderilen tehlikeli atık miktarı (ton) ► Ara depolamaya gönderilen tehlikesiz atık miktarı (ton)
Atık yönetimi	► Atık dönüştürme ve yeniden kullanım	► Yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atık oranını %X artırmak	► Yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atık oranı
	► Yaşam döngüsü analizi	► Yaşam döngüsü analizinden geçen ürün oranını %X artırmak	► Yaşam döngüsü analizinden geçen ürün oranı
Ürün yaşam döngüsü	► Mevzuata uyum	► Çevre ile ilgili alınan cezaları sıfırlamak	► Çevre ile ilgili alınan cezalar
	► Çevresel Yönetim Sistemi (ÇYS)	► Çevresel Yönetim Sistemi'nin (ÇYS) oluşturulması ve geçerliliğin korunması	► Çevresel Yönetim Sistemi'nin (ÇYS) oluşturulması ve ulusal mevzuata uyum ve uluslararası standartları sağlama
Çevre mevzuatına uyum	► Çevre eğitimleri	► Gerçekleştirilen çevre eğitimlerini %X oranında artırmak	► Çalışanlara verilen çevre eğitim saati (kişi*saat)
	► Çevre ile ilgili performansı artırmak için yapılan yatırımlar	► Çevre ile ilgili performansı artırmak için yapılan yatırımlar toplamını %X artırmak	► Çevre yatırım ve harcamaları (TL)
Çevre yatırımları			

S O S Y A L PAYDAŞLARIMIZ İÇİN DEĞER YARATMAK

ÖNCELİKLİ KONU	HEDEF ALANLARI	ÖRNEK HEDEFLER	TAKİP GÖSTERGELERİ (KPI)
İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG)	▶ Kaza oranları	▶ Sıfır kaza oranlı bir organizasyon olmak	▶ Kaza sıklık oranı ▶ Kaza ağırlık oranı
	▶ İş sağlığı uygulamaları	▶ Meslek hastalığı vakalarını %X azaltmak ▶ Çalışanların esenliğini (wellness) sürekli kılabilecek iş yeri koşullarını yaratmak	▶ Meslek hastalığı oranı ▶ Meslek hastalığı sebebiyle yaşanan devamsızlık oranı ▶ Kronik hastalıkların sayısının takibi
	▶ İSG eğitimi	▶ Mevzuat çerçevesinde gerekli İSG eğitimlerini sağlamak ▶ Uyum ötesinde gerçekleştirilen İSG eğitim saatini %X artırmak	▶ Mevzuat çerçevesinde ve/veya mevzuatın ötesinde verilen İSG eğitim saati (kişi*saat)
	▶ Güvenlik kültürü oluşturulması	▶ Güvenlik kültürü oluşturulması amacıyla gerçekleştirilen etkinlik sayısını %X artırmak	▶ Güvenlik kültürü oluşturulması amacıyla gerçekleştirilen etkinlik sayısı ▶ Güvenlik kültürünün yaygınlaştırılması için liderlik uygulamaları gerçekleştirilmesi
İnsan hakları ve adil çalışma şartları	▶ İnsan hakları eğitimi	▶ İnsan hakları ile ilgili çalışanlara verilen eğitimlerin toplam saati ve oranını %X artırmak	▶ İnsan hakları ile ilgili çalışanlara verilen eğitimlerin toplam saati ve oranı
	▶ Çalışan bağlılığı ▶ Çalışan memnuniyeti	▶ Çalışan bağlılığı oranını %X'e çıkarmak ▶ Çalışan memnuniyeti oranını %X'e çıkarmak	▶ Çalışan bağlılığı skorları ▶ Çalışan memnuniyeti skorları
Yetenek yönetimi	▶ Çalışan yeteneklerini artırmak ve geliştirmek için uygulanan kariyer geliştirme programları ve yaşam boyu öğrenme programları	▶ Yetenek yönetimi süreçlerine dahil edilen çalışan oranını %X'e çıkarmak	▶ Yetenek yönetimi süreçlerine dahil edilen çalışan oranı
	▶ Yetenek havuzu çalışan devir oranı	▶ Yetenek havuzu çalışan devir oranını [X-X] aralığında tutmak	▶ Çalışan devir oranı
Fırsat eşitliği ve çeşitlilik	▶ Çalışma ortamı çeşitliliği ▶ Toplumsal cinsiyet eşitliği	▶ Yönetim seviyesindeki kadın çalışan yüzdesini %X artırmak	▶ Çalışanların yaş, cinsiyet, azınlık grubu dökümü ▶ Yönetim seviyesindeki kadın çalışan yüzdesi
Tedarik zincirinde şeffaflık ve izlenebilirlik	▶ Stratejik tedarikçi denetim oranı	▶ Çevresel ve sosyal konularda denetime tabi tutulan/ performansı izlenen/ davranış kuralları setini onaylayan tedarikçi sayısını %X artırmak	▶ Çevresel ve sosyal konularda denetime tabi tutulan/ performansı izlenen/ davranış kuralları setini onaylayan tedarikçi oranı
	▶ Sorumlu satın alma oranı	▶ Sorumlu kaynaklardan gelen satın alma oranını %X'e çıkarmak	▶ Gerçekleştirilen düşük çevresel etkili tedarik oranı

ÖNCELİKLİ KONU	HEDEF ALANLARI	ÖRNEK HEDEFLER	TAKİP GÖSTERGELERİ (KPI)
Ar-Ge ve inovasyon	► Sürdürülebilir ürünler / hizmetler	<ul style="list-style-type: none"> ► Sürdürülebilirlik için Ar-Ge ve inovasyon yatırımlarının toplam yatırımlara oranını %X'e çıkarmak ► Sürdürülebilir ürün / hizmet kategorisinden gelen gelirin ciro içerisindeki payını %X'e çıkarmak ► Ar-Ge, Ür-Ge ve inovasyon yatırımlarının kârlılığa etkisini %X'e çıkarmak 	<ul style="list-style-type: none"> ► Sürdürülebilirlik için Ar-Ge ve inovasyon yatırımlarının toplam yatırımlara oranı ► Sürdürülebilir ürün kategorisinden gelen gelirin ciro içerisindeki payı ► Ar-Ge, Ür-Ge ve inovasyon yatırımlarının kârlılığa etkisi
Dijitalleşme ve müşteri memnuniyeti	<ul style="list-style-type: none"> ► Dijitalleşmiş süreç ve hizmetler ► Müşteri memnuniyet skorları 	<ul style="list-style-type: none"> ► Müşterileri ihtiyaçlarını kolayca karşılamak için dijitalleşmiş süreç ve hizmetlerin oranını %X seviyesine getirmek ► Müşteri memnuniyet skorlarını X seviyesinde tutmak 	<ul style="list-style-type: none"> ► Dijitalleşmiş süreç ve hizmetlerin oranı ► Müşteri memnuniyet skorları
Döngüsel ekonomi ve iş modelleri	► Döngüsel ekonomi ve eko tasarım, eko etiket uygulamaları	► Döngüsel ekonomi ve eko tasarım, eko etiket uygulamalarının geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ► Toplam fire oranı ► Geri dönüştürülebilir malzeme oranı ► Geri dönüştürülen ve kullanılan malzeme oranı ► Geri dönüştürülebilir ambalaj malzemesi kullanım oranı
Sektörel iş birlikleri	► Sürdürülebilirlik inovasyonu için iş birlikleri	► Sürdürülebilirlik inovasyonu için gerçekleştirilen iş birliği sayısını artırmak	► Sürdürülebilirlik inovasyonu için gerçekleştirilen iş birliği sayısı
Şeffaf yönetim anlayışı ve raporlama	<ul style="list-style-type: none"> ► Paydaş ilişkileri ► Raporlama 	<ul style="list-style-type: none"> ► Paydaşların kilit konu ve kaygılarını iş stratejisine entegre edebilmek amacıyla paydaş diyalogu mekanizmalarını artırmak ► Sürdürülebilirlik performansının paydaşlar ile şeffaf paylaşımı için raporlama ► Çevresel ve sosyal nitelikteki öz değerlendirme portalinin sürekli gelişim hedefi ile kullanımı 	<ul style="list-style-type: none"> ► Paydaş grubuna, katılım türüne ve konuya göre katılım faaliyetlerinin sayısı ► Çevresel ve sosyal konular dahil konu bazında gelen ve çözülen dilek, şikâyet ve istekleri takip etmek ► Raporlama sayısı ve sıklığı ► Çevresel ve sosyal nitelikteki öz değerlendirme portalinin belirlenen sıklıkta güncellenmesi
İş etiği	► İş etiği kapsamında politika ve uygulamalar	<ul style="list-style-type: none"> ► Kurumun iş etiği politikaları ve prosedürleri hakkında yapılan iletişim çalışmalarını artırmak ► Etik Hat vb. uygulamalar ile kurum içi ve dışından bildirim yapılabilmesini sağlamak 	<ul style="list-style-type: none"> ► Kurumun yolsuzluk karşıtı politikaları ve prosedürleri ► Kurumun yolsuzluk karşıtı politikaları ve prosedürleri hakkında yapılan iletişim çalışmaları ve verilen eğitimler ► Yolsuzlukla ilgili belirlenen vakalar ve bunlara karşı alınan önlemler
Marka itibarı	► Marka itibarının korunması ve geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ► Pazarlama stratejisine sürdürülebilirliğin dahil edilmesi ► Ürün bileşimindeki sürdürülebilir malzemelerin iletişiminin yapılması ► Upcycling (ileri dönüşüm), downcycling (aşağı dönüşüm) gibi kavramlar üzerinde farkındalık çalışmaları gerçekleştirilmesi 	► Marka itibarı araştırmasına sürdürülebilirlik parametrelerinin eklenmesi

TANIMLAR

Kapsam 1: Doğrudan sera gazı emisyonu

Bir kuruluşun sahip olduğu veya kontrol ettiği sera gazı kaynaklarından salınan sera gazı emisyonu.

- Sabit yakma (kazan, fırın, türbin, ısıtıcı, incinerator, motor vb.)
- Mobil yakma (otomobil, kamyon, gemi, uçak vb.)
- Proses emisyonu (Çimento üretiminde kalsinasyon kaynaklı CO₂, petrokimya endüstrisinde katalitik kraking prosesinden kaynaklı CO₂, alüminyum ergitmede PFC (Perflorokarbon) emisyonu gibi)
- Kaçak emisyonlar (klima vb. bulunan soğutucu gazlardan, yangın söndürücülerdeki gazlardan, ekipman bağlantılarından, atık su arıtma tesisi, soğutma kuleleri, gaz işleyen tesisler vb. kaçaklar)

Kapsam 2: Enerji dolaylı sera gazı emisyonu

Bir kuruluş tarafından dışarıdan tedarik edilerek tüketilen elektrik, ısı veya buharın üretilmesi sırasında oluşan sera gazı emisyonu

Kapsam 3: Diğer dolaylı sera gazı emisyonu

Enerji dolaylı sera gazı emisyonundan başka, bir kuruluşun faaliyetlerinin bir sonucu olarak başka kuruluşların sahip olduğu veya kontrol ettiği sera gazı kaynaklarından ortaya çıkan sera

gazı emisyonu. Bu “yukarı” ve “aşağı” yönde tüm işlem emisyonlarını kapsar. Yukarı yönde işlem emisyonlarına, bir şirketin kendi imalat sürecinde ihtiyacı olan malların üretiminden kaynaklanan emisyonlar örnek verilebilir. Aşağı yönde işlem emisyonları bir şirketin ürettiği malların sebep olduğu emisyonlardır. Örneğin eğer bir şirket televizyon üretimi yapıyorsa, bu televizyonlar satıldıktan sonra enerji tüketeceklerdir.

Çalışan devir oranı

Belirli bir dönem içinde işten ayrılanların oranını ölçmek için kullanılır. Dönem içinde ayrılan çalışan sayısının ortalama çalışan sayısına bölünmesi ile bulunur ve % cinsinden ifade edilir.

Kaza sıklık oranı

$\text{İş Kazası Sayısı} / \text{Toplam Çalışma Süresi} * 1.000.000$
(Bu formüldeki toplam çalışma süresi kişi*saat cinsinden olacaktır)

Kaza ağırlık oranı

$\text{Kayıp Gün} / \text{Toplam Çalışma Günü} * 1.000$ (Bu formüldeki Kayıp gün ve çalışma günleri kişi*gün cinsinden olacaktır)

EK KAYNAKLAR

Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Rehberi

https://www.borsaistanbul.com/files/Surdurulebilirlik_Rehberi_2020.pdf

İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye)

<http://www.skdturkiye.org/files/yayin/100-maddede-surdurulebilirlik-rehberi.pdf>

Global Compact Türkiye

<https://www.globalcompactturkiye.org>

Hedefler İçin İş Dünyası

<https://www.business4goals.org/>

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

<https://www.kureselamaclar.org>

Dünya Ekonomik Forumu (WEF) Küresel Riskler Raporu

<https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2021>

AB Yeşil Mutabakatı

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

EU Strategy for Sustainable Textiles

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12822-EU-strategy-for-sustainable-textiles_en

EU Strategy for Sustainable Textiles / BEFORE 2021-10

<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-eu-textiles-strategy>
Küresel Raporlama İnisiyatifi (GRI) Standartları
<https://www.globalreporting.org/standards/>

MSCI ESG Endüstri Öncelik Haritası

<https://www.msci.com/gics>

SASB Sektör Öncelikleri Haritası

<https://www.sasb.org/find-your-industry/>

Tekstil Standart ve Mevzuat Rehberi

<https://www.textilestandards.com>

Better Cotton Initiative (BCI)

<https://bettercotton.org>

Bluesign

<https://www.bluesign.com/en>

EU Ecolabel

<https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>

Cradle to Cradle

<https://www.c2ccertified.org>

Global Organic Textile Standard (GOTS)

<https://global-standard.org>

Küresel Geri Dönüşüm Standardı (GRS)

<https://textileexchange.org/standards/recycled-claim-standard-global-recycled-standard/>

OEKO-TEX

<https://www.oeko-tex.com/en/our-standards/standard-100-by-oeko-tex>

Zero Discharge of Hazardous Chemicals (ZDHC)

<https://www.roadmaptozero.com>

HIGG Index

<https://apparelcoalition.org/the-higg-index/>

Küresel Moda Ajandası, “Moda Endüstrisinin Nabzı” Raporu

<https://www.globalfashionagenda.com/publications-and-policy/pulse-of-the-industry/>

Textile Exchange, “İğneye iplik takmak: Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’nı tekstil, perakende ve hazır giyim sektörüne dokumak” Raporu

<https://textileexchange.org/threading-the-needle-weaving-sdgs-in-the-textile-retail-and-apparel-industry/>

Küresel Moda Ajandası – CEO Ajandası Raporu

<https://www.globalfashionagenda.com/publications-and-policy/fashion-ceo-agenda-2021>

The Council of Fashion Designers of America – Sürdürülebilirlik Kaynakları

<https://cfda.com/resources/sustainability-resources>

Ellen MacArthur Foundation – “Make Fashion Circular” Raporu

<https://ellenmacarthurfoundation.org/topics/fashion/overview>

Fashion Transparency Index

<https://www.fashionrevolution.org/about/transparency/>

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Moda İttifakı (The UN Alliance for Sustainable Fashion)

<https://unfashionalliance.org/>

Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Yayınları/Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Yayınları/ Eko Etiket

<https://rec.org.tr/wp-content/uploads/2017/02/eko-etiket.pdf>

Ertan Ozturk, Ulku Yetis, Filiz B. Dilek, Goksel N. Demirer A chemical substitution study for a wet processing textile mill in Turkey, Journal of Cleaner Production, Volume 17, Issue 2, 2009

<https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2008.05.001>

Davarcioğlu, B. & Lelik, A. Sanayide İklim Değişikliğine Uyum Ve Eko-Verimlilik (Temiz Üretim) Programı: Örnek Uygulamalar, Mesleki Bilimler Dergisi (MBD), 2017, 6 (2) 94-105.

<https://dergipark.org.tr/pub/mbd/issue/40631/488025>

İstanbul Sanayi Odası
Odakule (Merkez)
Meşrutiyet Cad. No:63 34430 Odakule Beyoğlu/ İSTANBUL
Tel: +90 212 252 29 00
<https://www.iso.org.tr/>

Sürdürülebilirlik ile ilgili görüş ve önerileriniz için:

surdurulebilirlik@iso.org.tr

 [company/istanbulsanayiodasi/](https://www.linkedin.com/company/istanbulsanayiodasi/)

 [istanbulsanayiodasi](https://www.youtube.com/istanbulsanayiodasi)

 [istanbulsanayiodasi/](https://www.instagram.com/istanbulsanayiodasi/)

 [ist_sanayiodasi](https://twitter.com/ist_sanayiodasi)

 [istanbulsanayiodasi](https://www.facebook.com/istanbulsanayiodasi)

Rapor Danışmanlığı

Yeşilce Mahallesi, Yunus Emre Caddesi, Nil Ticaret Merkezi,
No: 8 Kat: 1, 4. Levent 34418 İstanbul
www.s360.com.tr

Tasarım ve Uygulama

info@editmedya.com

www.editmedya.com

YASAL UYARI: Bu doküman sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmış ve hazırlandığı dönemde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan bilgi ve kaynaklar kullanılmıştır. Bu dokümanda yer alan içerik herhangi bir beyan, garanti veya taahhüt olarak yorumlanamayacağı gibi bu içeriğin eksiksiz ve değişmez olduğu da garanti edilmemektedir. İstanbul Sanayi Odası, bu doküman ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlarla ilgili hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Bu dokümanın her hakkı İstanbul Sanayi Odası'na aittir. İstanbul Sanayi Odası'nın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir üçüncü kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz, satılamaz, görsel, sesli ya da yazılı platformlarda kullanılamaz veya yayımlanamaz.

İSO'nun Kurumsal Karbon Ayak izi Hesaplanması ve Raporlanması ile ilgili çalışmalarını hakkında detaylı bilgiye [buradan](#) erişebilirsiniz.

2021 Eylül

İSTANBUL SANAYİ ODASI
SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
VİZYONU